

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia ..... 2017 r.

w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb

Na podstawie art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2016 r. poz. 792 i 2181) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb, stanowiące załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Traci moc rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb (Dz. U. poz. 663).

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

---

1) Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1906).

Załącznik
do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia .....2017 r. (poz. ...)

**WARTOŚCI KLIMATYCZNEGO BILANSU WODNEGO DLA POSZCZEGÓLNYCH GATUNKÓW ROŚLIN UPRAWNYCH I GLEB,
WYRAŻONE W MM***

Uprawa	Kategoria gleby	Okres sześciodekadowy															
		21III-20V	1IV-31V	11IV-10VI	21IV-20VI	1V-30VI	11V-10VII	21V-20VII	1VI-31VII	11VI-10VIII	21VI-20VIII	1VII-31VIII	11VII-10IX	21VII-20IX	1VIII-30IX		
Zboża ozime	I	-133	-144	-148	-156	-184	-202	-218	-234	x	x	x	x	x	x		
	II	-154	-164	-170	-180	-210	-226	-244	-260	x	x	x	x	x	x		
	III	-192	-204	-210	-220	-254	-270	-286	-302	x	x	x	x	x	x		
	IV	-219	-232	-238	-250	-280	-296	-312	-328	x	x	x	x	x	x		
Zboża jare	I	-130	-136	-140	-146	-168	-186	-206	-228	x	x	x	x	x	x		
	II	-148	-154	-158	-164	-190	-210	-232	-256	x	x	x	x	x	x		
	III	-178	-184	-188	-194	-220	-240	-264	-290	x	x	x	x	x	x		
	IV	-199	-210	-212	-218	-246	-268	-292	-320	x	x	x	x	x	x		
Kukurydza na ziarno	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	II	x	x	x	-216	-208	-206	-206	-208	-214	-220	-228	x	x	x		
	III	x	x	x	-256	-248	-246	-246	-250	-254	-260	-266	x	x	x		
	IV	x	x	x	-292	-288	-288	-288	-288	-294	-298	-304	x	x	x		
Kukurydza na kiszonkę	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	II	x	x	x	-216	-208	-206	-206	-206	-208	-210	-212	x	x	x		
	III	x	x	x	-256	-248	-246	-246	-246	-248	-250	-252	x	x	x		
	IV	x	x	x	-292	-288	-288	-288	-288	-290	-292	-294	x	x	x		
Rzepak i rzepik	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	II	-239	-234	-214	-194	-160	x	x	x	x	x	x	-164	-164	-164		
	III	-285	-282	-266	-250	-220	x	x	x	x	x	x	-214	-214	-214		
	IV	-307	-298	-284	-270	-248	x	x	x	x	x	x	-244	-244	-244		
I	x	x	-240	-238	-230	-222	-210	-196	-180	-166	-154	-143	x	x			

Ziemniaki	II	x	x	-262	-260	-256	-250	-242	-230	-216	-198	-182	-168	-162	x
	III	x	x	-296	-294	-292	-286	-276	-262	-246	-228	-210	-194	-191	x
	IV	x	x	-320	-318	-314	-306	-296	-284	-268	-250	-230	-214	-211	x
	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Burak cukrowy	II	-252	-250	-250	-250	-248	-244	-240	-234	-226	-216	-206	-192	-176	-160
	III	-279	-286	-286	-284	-282	-278	-272	-264	-256	-246	-234	-220	-202	-184
	IV	-299	-310	-310	-308	-304	-300	-294	-286	-278	-268	-258	-244	-228	-210
	I	x	x	x	-232	-226	-220	-214	-208	-202	-196	-190	-184	x	x
Chmiel	II	x	x	x	-254	-248	-242	-236	-230	-224	-218	-212	-206	x	x
	III	x	x	x	-290	-284	-278	-272	-266	-260	-254	-248	-242	x	x
	IV	x	x	x	-308	-302	-296	-290	-284	-278	-272	-266	-260	x	x
	I	x	x	x	-186	-188	-192	-196	-198	-200	-200	-200	-200	x	x
Tytoń	II	x	x	x	-198	-200	-204	-208	-210	-212	-212	-212	-212	x	x
	III	x	x	x	-222	-224	-230	-234	-236	-238	-238	-238	-238	x	x
	IV	x	x	x	-238	-240	-246	-250	-252	-254	-254	-254	-254	x	x
	I	x	x	x	-180	-190	-200	-208	-212	-212	-208	-200	-190	x	x
Warzywa gruntowe	II	x	x	x	-200	-210	-220	-230	-234	-234	-228	-220	-210	x	x
	III	x	x	x	-234	-246	-256	-264	-268	-268	-262	-250	-238	x	x
	IV	x	x	x	-254	-266	-278	-286	-290	-290	-284	-272	-258	x	x
	I	-131	-138	-150	-164	-176	-186	-194	-194	-194	-174	-160	-144	x	x
Krzewy owocowe	II	-148	-156	-168	-182	-194	-204	-212	-214	-208	-196	-178	-160	x	x
	III	-182	-190	-202	-218	-234	-246	-254	-254	-246	-228	-206	-186	x	x
	IV	-205	-214	-228	-246	-262	-276	-284	-284	-284	-254	-232	-208	x	x
	I	-158	-164	-178	-190	-202	-212	-216	-216	-218	-218	-218	-218	x	x
Drzewa owocowe	II	-180	-186	-200	-212	-224	-234	-240	-244	-246	-246	-246	-246	x	x
	III	-218	-222	-236	-250	-262	-272	-280	-286	-290	-290	-290	-290	x	x
	IV	-237	-244	-258	-272	-284	-294	-302	-306	-310	-312	-312	-312	x	x
	I	-129	-142	-154	-168	-180	-192	-204	-204	-214	-222	x	x	x	x
Truskawki	II	-146	-158	-170	-184	-198	-212	-224	-236	-246	x	x	x	x	x
	III	-179	-190	-204	-220	-234	-248	-260	-270	-280	x	x	x	x	x
	IV	-200	-212	-226	-242	-256	-270	-284	-296	-306	x	x	x	x	x
	I	x	x	x	-160	-172	-182	-190	-190	-190	-162	-142	x	x	x
II	x	x	x	-182	-194	-204	-212	-212	-212	-186	-168	x	x	x	

Rośliny strączkow e	III	x	x	x	-222	-234	-244	-250	-250	-240	-222	-204	x	x	x
	IV	x	x	x	-246	-256	-266	-272	-272	-264	-248	-230	x	x	x

Objaśnienia:

* Wartości klimatycznego bilansu wodnego dla wszystkich województw są jednakowe.

- Na oznaczonej kategorii gleby uprawa nie jest wskazana.

x Brak obniżenia plonów z powodu suszy w analizowanym okresie.

Wyjaśnienia dotyczące kategorii gleb:

Zróżnicowanie przestrzenne pokrywy glebowej w Polsce według kategorii glebowych o różnej podatności na suszę - gleby bardzo lekkie (bardzo podatne), lekkie (podatne), średnie (średnio podatne), ciężkie (mało podatne).

Kategorie gleb:

- I - Bardzo lekka, grupa granulometryczna - piasek luźny - pl
  - piasek luźny pylasty - plp
  - piasek słabo gliniasty - ps
  - piasek słabo gliniasty pylasty - psp
- II - Lekka, grupa granulometryczna - piasek gliniasty lekki - pgl
  - piasek gliniasty lekki pylasty - pglp
  - piasek gliniasty mocny - pgm
  - piasek słabo gliniasty mocny pylasty - pgmp
- III - Średnia, grupa granulometryczna - glina lekka - gl
  - glina lekka pylasta - glp
  - pył gliniasty - pług
  - pył zwykły - plz
  - pył piaszczysty - plp
- IV - Ciężka, grupa granulometryczna - glina średnia - gs
  - glina średnia pylasta - gsp
  - glina ciężka - gc
  - glina ciężka pylasta - gcp
  - pył ilasty - pli
  - ił - i
  - ił pylasty - ip

Kategorie gleb ustala się w oparciu o skład granulometryczny profilu glebowego, według powyższych kryteriów podziału, na podstawie cyfrowych map glebowo-rolniczych przedstawiających przestrzenne zróżnicowanie siedlisk glebowych i ich pojemności wodnej.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2016 r. poz. 792, z późn. zm.). Wydanie nowego rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb wynika z nowelizacji ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

W ustawie z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. poz. 2181) nadano nowe brzmienia ust. 5 w art. 3 ustawy. Nadanie nowego brzmienia ust. 5 związane jest z wprowadzeniem nowego okresu sześciodekadowego, w którym będzie monitorowane wystąpienie zagrożenia suszą rolniczą, tj. okresu od dnia 21 marca do dnia 20 maja. Wprowadzenie nowego okresu sześciodekadowego związane jest z uwzględnieniem w monitoringu suszy rolniczej zasobów wodnych pochodzących z okresu zimowego, które w znacznej mierze przyczyniają się do wzbogacenia informacji o stanie gleb w pierwszych dekadach okresu wegetacyjnego roślin. Zatem dodanie nowego okresu sześciodekadowego spowoduje udoskonalenie prowadzonego dotychczas systemu monitoringu suszy rolniczej.

Zaistniałe warunki meteorologiczne w ostatnich latach spowodowały konieczność rozszerzenia okresu raportowania o okres od dnia 21 marca do dnia 20 maja, celem uwzględnienia warunków zimowych w okresie wczesnej wiosny. W ostatnich latach mamy do czynienia z przyspieszeniem rozpoczęcia okresu wegetacyjnego nawet do około 10 dni, a więc oznacza to wcześniejsze wystąpienie poszczególnych faz rozwojowych roślin. Jest to istotny argument aby uwzględnić zachodzące zmiany klimatyczne przejawiające się obecnie znacznie szybszym wystąpieniem potrzeb wodnych roślin w stosunku do lat wcześniejszych.

Dla okresu zimowego (grudzień-marzec) dla obszaru Rzeczypospolitej Polskiej w okresie 1970-2015 Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy wyznaczył klimatyczny bilans wodny. Otrzymane wyniki wskazują, że wpływ warunków zimowych na stan wilgotności gleby oraz na plonowanie roślin jest istotny. W ciągu 46 lat notowano deficyt wody w okresie luty-marzec w 27 latach, co oznacza niedobory wody w okresie wiosennym co około 1,5-2 lata. Zatem zasadne jest dokonanie zmian w monitoringu suszy rolniczej polegających na wprowadzeniu nowego okresu,

w którym występuje zagrożenie suszą. Mając na uwadze powyższe w ramach monitoringu suszy rolniczej od 2017 r. będzie możliwe prowadzenie monitorowania wystąpienia zagrożenia suszą rolniczą dla upraw zbóż ozimych, zbóż jarych, drzew i krzewów owocowych oraz truskawek, już w okresie od dnia 21 marca do dnia 20 maja. Zatem nadanie nowego brzmienia ust. 5 ma na celu uwzględnienie stosownych zmian polegających na wprowadzeniu nowego okresu, w którym występuje zagrożenie suszą.

W związku z wprowadzeniem nowego okresu sześciodekadowego, w którym prowadzony będzie monitoring suszy rolniczej, nadano wyżej wymienioną ustawą z dnia 15 grudnia 2016 r. nowe brzmienie definicji suszy (art. 5 ust. 2 pkt 10 ustawy), która uwzględniać będzie prowadzenie monitoringu suszy rolniczej w okresie od dnia 21 marca. Zatem suszę oznaczać będą szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.

Ponadto w projekcie rozporządzenia zaproponowano wydłużenie okresu raportowania o jeden okres sześciodekadowy dla ziemniaka, tj. do 20 września. Obecnie raportowanie dla tego gatunku roślin kończyło się 10 września i był to zbyt krótki okres monitoringu suszy dla ziemniaka. Wydłużenie raportowania monitoringu występowania suszy w uprawie ziemniak proponuje się o okres od 21 lipca do 20 września z uwagi na to, że w uprawie tej występują obecnie późne odmiany skrobiowe o późniejszych zbiorach oraz o wydłużonym okresie wegetacji. Zatem dokonano stosownych zmian w projekcie rozporządzenia polegających na wprowadzeniu okresu od dnia 21 lipca do dnia 20 września, dla którego wyznaczono nowe wartości krytyczne klimatycznego bilansu wodnego określające wystąpienie zagrożenia suszą dla ziemniaka.

Przepis art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich zobowiązuje ministra właściwego do spraw rolnictwa do określenia wartości klimatycznego bilansu wodnego (KBW) dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb z podziałem na województwa. Wartości KBW dla poszczególnych gatunków i grup roślin uprawnych oraz gleb są jednakowe dla wszystkich województw, dlatego nie zachodzi potrzeba wyznaczania tych wartości z podziałem na województwa.

O wystąpieniu suszy decyduje cały kompleks warunków meteorologicznych i glebowych. Warunki meteorologiczne powodujące suszę są określane za pomocą KBW, który określa się jako różnicę pomiędzy opadem atmosferycznym mierzonym standardowo na

stacjach meteorologicznych a ewapotranspiracją potencjalną. Opad atmosferyczny jest podstawowym elementem mierzonym na stacjach Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowego Instytutu Badawczego (IMiGW-PIB), Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych oraz Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowego Instytutu Badawczego (IUNG-PIB). Obecnie opady atmosferyczne dla całego kraju są wyznaczane za pomocą specjalistycznego programu komputerowego, na podstawie którego dokonuje się interpolacji danych pozyskiwanych z 464 stacji i posterunków meteorologicznych. Natomiast wartość ewapotranspiracji potencjalnej oblicza się, wykorzystując wzór Penmana. Wartość ewapotranspiracji potencjalnej można również wyznaczyć z wystarczającą precyzją, korzystając ze wzorów uproszczonych, które uwzględniają podstawowe elementy meteorologiczne (temperatura powietrza, usłonecznienie, zachmurzenie, wilgotność powietrza, prędkość wiatru) oraz biorąc pod uwagę długość dnia.

W ocenie występowania suszy, oprócz wartości KBW, brane są pod uwagę właściwości retencyjne gleb, ustalone według kategorii agronomicznych, wydzielonych na podstawie map glebowo-rolniczych. Przestrzenne zróżnicowanie zdolności retencyjnych gleb jest, obok KBW, czynnikiem decydującym o spełnieniu kryterium suszy na danym obszarze. W ten sposób uwzględnia się fakt silnego zróżnicowania podatności pokrywy glebowej Polski na skutki niedoboru wody, mierzonego wartościami KBW - gleby lekkie są zdecydowanie mniej odporne na stres wodny od gleb średnich i ciężkich, co znajduje odzwierciedlenie w zróżnicowaniu kryteriów suszy i progów KBW dla poszczególnych kategorii agronomicznych gleb.

Susza rolnicza występuje, gdy obliczone wartości KBW dla gminy są niższe od wartości krytycznych klimatycznego bilansu wodnego przedstawionych w projekcie rozporządzenia. Przekroczenie wartości krytycznych KBW oznacza 20% obniżenie plonów w skali gminy w stosunku do plonów uzyskanych przy średnich wieloletnich warunkach pogodowych. W okresach, dla których nie podano wartości krytycznych KBW, nie zdarzają się i nie są notowane obniżki plonów o 20% lub większe w skali gminy z powodu suszy, co oznaczono w objaśnieniach pod załącznikiem do projektu rozporządzenia jako brak obniżenia plonów z powodu suszy w analizowanym okresie.

Zgodnie z nową definicją określoną w ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, suszę oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia

21 marca do dnia 30 września danego roku, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej określonej wartości dla poszczególnych gatunków lub grup roślin uprawnych oraz gleb. Okresy sześciodekadowe od dnia 21 marca do dnia 30 września wylicza się w następujący sposób:

Okresy dwumiesięczne	Okresy sześciodekadowe	Raport na dzień
marzec-maj	21 III- 20 V	21 V
kwiecień-maj	1 IV – 31 V	1 VI
	11 IV – 10 VI	11 VI
maj-czerwiec	21 IV- 20 VI	21 VI
	1 V – 30 VI	1 VII
	11 V – 10 VII	11 VII
czerwiec-lipiec	21 V – 20 VII	21 VII
	1 VI – 31 VII	1 VIII
	11 VI – 10 VIII	11 VIII
lipiec-sierpień	21 VI – 20 VIII	21 VIII
	1 VII – 31 VIII	1 IX
	11 VII – 10 IX	11 IX
sierpień-wrzesień	21 VII – 20 IX	21 IX
	1 VIII – 30 IX	1 X

Dla potrzeb monitoringu suszy rolniczej wyznaczono krytyczne wartości KBW dla gatunków i grup upraw, które zamieszczone zostały w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 maja 2007 r. w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków i grup roślin uprawnych oraz gleb (Dz. U. Nr 90, poz. 601). Następnie Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydał cztery rozporządzenia o tym samym tytule w dniu 2 kwietnia 2009 r. (Dz. U. Nr 62, poz. 513), w dniu 9 czerwca 2009 r. (Dz. U. Nr 89, poz. 735), w dniu 1 kwietnia 2010 r. (Dz. U. Nr 75, poz. 480) oraz w dniu 11 maja 2016 r. (Dz. U. poz. 663) ustalające analogiczny mechanizm określania krytycznych wartości KBW dla poszczególnych gatunków i grup roślin uprawnych oraz gleb. Wystąpienie progowych wartości KBW wymienionych w ww. rozporządzeniu z dnia 11 maja 2016 r. powoduje przeciętnie 20% obniżenie plonów w danym roku w stosunku do wartości średnich wieloletnich w Polsce wskutek suszy. Wdrożony w 2007 r. system monitoringu suszy rolniczej umożliwia ocenę zagrożenia suszą rolniczą głównych upraw rolnych w oparciu o bieżące dane meteorologiczne oraz dane glebowe generowane na podstawie numerycznej mapy glebowo-rolniczej.

Dotychczasowe wartości KBW były wyznaczone z dokładnością do 2 mm. Od 2017 roku postanowiono dokonać zwiększenia dokładności klimatycznego bilansu wodnego do 1 mm. Taka zmiana spowodowała, że przebieg funkcji określającej wartości progowe KBW uległ

również zmianie. Nowo wyznaczone wartości KBW zdecydowanie precyzyjniej określają wpływ niedoboru wody na plonowanie roślin.

Ze względu na to, że reakcją roślin na stres wodny są procesy fizjologiczne, które zachodzą w sposób ciągły, postanowiono zatem bardziej szczegółowo uwzględnić ciągłość tych funkcji, obrazujących przebieg zachodzących procesów związanych z potrzebami wodnymi roślin. Dotychczasowe przedstawiane zmiany wartości KBW powodowały, z uwagi na dokładność co 2 mm, że przebieg funkcji obrazującej wpływ deficytu wody nie był wyrównany. Dokonano zatem w projekcie rozporządzenia zmian wielkości KBW na bardziej precyzyjne wartości, zwiększając dokładność wpływu deficytu wody na plonowanie roślin.

Dokonana zmiana spowodowała, że nowe wartości KBW uwzględniają w sposób bardziej dokładny uzależnienie zapotrzebowania roślin na wodę, które zmienia się w zależności od zachodzących faz rozwojowych roślin. Zmiany te zachodzą w ontogenezie roślin w sposób łagodny, nie jest zatem wskazane aby wielkości te zmieniały się zbyt radykalnie, jak ma to miejsce w obecnie funkcjonującym systemie. Takie podejście sprawi, że wartości KBW będą bardziej związane z potrzebami wodnymi roślin zmieniającymi się w okresie wegetacyjnym.

Dotychczasowe wyznaczone krytyczne wartości KBW pomiędzy poszczególnymi kategoriami gleb wykazywały różnice w tych wielkościach w poszczególnych okresach raportowania. Różnice KBW pomiędzy kategoriami gleb na początku i na końcu okresu wegetacyjnego nie były stałe. Postanowiono zatem skorygować te relacje i wprowadzić stałą różnicę pomiędzy kategoriami gleb w całym okresie wegetacyjnym. Takie działanie spowoduje, że lepiej będzie uwzględniona ilość wody ogólnie dostępnej dla roślin w okresie wegetacyjnym w zależności od kategorii gleb oraz sprawi dokładniejsze wyznaczenie obszarów z suszą, zwłaszcza dla gleb średnich i ciężkich.

Na plon roślin uprawnych wpływa bardzo wiele czynników, jak między innymi stosowanie odpowiedniej agrotechniki: termin, gęstość, głębokość siewu, dawka i termin nawożenia, skład chemiczny nawozów, stosowanie środków ochrony roślin przed szkodnikami, regulacja zachwaszczenia, ochrona przed chorobami, płodozmian, uprawa roli, właściwie przeprowadzony i wykonany w odpowiednim terminie zbiór. Ważną rolę odgrywa też właściwy dobór odmiany dostosowany do stanowiska, regionu. W analizach zagrożenia suszą nie uwzględnia się czynników agronomicznych, które istotnie różnicują straty w plonach w poszczególnych gospodarstwach. Bardzo ważnym elementem w uprawie roślin przeciwdziałającym zmniejszeniu strat jest zwłaszcza stosowanie odpowiedniej agrotechniki,

jak dostosowanie upraw do okresu wegetacyjnego (przyśpieszenie daty siewu wiosennego w przypadku zbóż jarych, termin opóźniony w przypadku braku wody powoduje znaczne straty w plonie). Równie ważny jest dobór gatunków i odmian, bardziej tolerancyjnych na suszę, efektywniej wykorzystujących wodę czy zbięgi przeciwerozyjne, jak np. z orką w poprzek stoków. Powyższe czynniki plonotwórcze w określeniu strat plonów przez suszę nie są uwzględniane w systemie monitoringu suszy rolniczej. W systemie monitoringu suszy rolniczej brane są pod uwagę wyłącznie czynniki związane z niedoborem wody i ich wpływ na wielkość plonu.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt rozporządzenia nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega obowiązkowi notyfikacji.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia zostanie uwzględniony w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy proces legislacyjny.

DYREKTOR

Aleksandra Szelągowska

SPECJALISTA

Daniel Rozpara

**Z-CADYREKTORA DEPARTAMENTU
PRAWNO-LEGISLACYJNEGO**

Mariusz Gorzowski

**Dyrektor Departamentu
Prawno-Legislacyjnego**

Grzegorz Wykowski

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Krzysztof Wurgiel

SEKRETARZ STANU

Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb. Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Jacek Bogucki, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Aleksandra Szelałowska, Dyrektor Departamentu Finansów, tel. 22 623 17 64, 22 623 20 21, aleksandra.szelałowska@minrol.gov.pl.	Data sporządzenia 24.01.2017 r. Źródło: Ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2016 r. poz. 792 i 2181) Nr w wykazie prac: projekt rozporządzenia zostanie uwzględniony w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Określenie aktualnych wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb w związku z nowelizacją ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Wydanie nowego rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb związane jest z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. poz. 2181). Zgodnie z tą ustawą dokonuje się zmiany w wartościach klimatycznego bilansu wodnego, polegającej na wprowadzeniu nowego okresu, w którym będzie monitorowane wystąpienie zagrożenia suszą rolniczą, tj. okresu od dnia 21 marca do dnia 20 maja.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projekt rozporządzenia zawiera rozwiązania stanowiące domenę prawa krajowego.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Zakłady ubezpieczeń	Według stanu na dzień 21 września 2016 r. na terytorium RP działa lub może prowadzić działalność w zakresie ubezpieczeń grup 8 lub 9, tj. w grupach, które pozwalają na ubezpieczenie ryzyk wymienionych w ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, 527 podmiotów krajowych i zagranicznych. Jednakże projektowane przepisy w praktyce będą oddziaływały na zakłady ubezpieczeń, które zawrą z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowy w sprawie stosowania dopłat do składek	Komisja Nadzoru Finansowego	Zakłady ubezpieczeń, które zawierają umowy ubezpieczenia upraw rolnych od wystąpienia ryzyka suszy.

pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie projektu rozporządzenia nie powoduje wydatków z budżetu państwa oraz nie wpływa na zwiększenie wydatków dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych. Ponadto rozporządzenie nie wpłynie na zmniejszenie dochodów jednostek sektora finansów publicznych, w tym dochodów budżetu państwa. W związku z powyższym nie zakłada się wzrostu wydatków budżetowych na ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich poza kwoty określone w ustawie budżetowej na 2017 r.											

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Czas w latach od wejścia w życie zmian		Skutki							Łącznie (0-10)
		0	1	2	3	5	10		
W ujęciu pieniężnym (w mln zł) ceny stałe z 2016 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0	
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich								

	przedsiębiorst w	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	
	Zakłady ubezpieczeń	Projektowane rozporządzenie wprowadza stosowne zmiany wynikające z wprowadzenia nowego okresu, w którym występuje zagrożenie suszą, poprzez wyznaczenie dla tego okresu wartości krytycznych klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych grup i gatunków roślin. Natomiast odszkodowania z tytułu wystąpienia szkód w uprawach rolnych w związku z wystąpieniem suszy wypłacane będą przez zakłady ubezpieczeń pod warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia od tego ryzyka i po oszacowaniu strat przez rzeczoznawcę. W związku z powyższym zmiana wartości klimatycznego bilansu wodnego nie będzie niosła za sobą wpływu na działalność zakładów ubezpieczeń. Wypłata odszkodowań z tytułu wystąpienia ryzyka suszy będzie odbywać się tak jak to miało miejsce dotychczas na podstawie zawartych umów ubezpieczenia obejmujących ryzyko suszy.
	(dodaj/usuń)	

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie projektu rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne: rolnictwo	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Z uwagi na przedmiotowy zakres regulacji projektu rozporządzenia jego ewaluacja jest niezasadna.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		

D Y R E K T O R
Aleksandra Szelańska
 Aleksandra Szelańska

 SEKRETARZ STANU
Jacek Bogucki
 Jacek Bogucki

M I N I S T E R
 Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Krzysztof Jurgiel
 Krzysztof Jurgiel